

**Wyrok z dnia 14 maja 1996 r.
III ARN 92/95**

W postępowaniu administracyjnym i sądownoadministracyjnym dotyczącym rejestracji samochodu, organy orzekające nie są uprawnione do ustalania na podstawie art. 169 Kodeksu cywilnego, prawa własności samochodu nabytego od osoby nieuprawnionej, jeżeli dowód nabycia samochodu i dowód rejestracyjny okazały się fałszywe.

Przewodniczący SSN: Andrzej Wróbel, Sędziowie SN: Józef Iwulski, Adam Józefowicz (sprawozdawca), Andrzej Kijowski, Walerian Sanetra,

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Waldemara Grudzieckiego, po rozpoznaniu w dniu 14 maja 1996 r. sprawy ze skargi Zbigniewa Ł. na decyzję Wojewody P. z dnia 29 sierpnia 1994 r. oraz poprzedzającą ją decyzję Kierownika Urzędu Rejonowego w Z. z dnia 2 sierpnia 1994 r. w przedmiocie odmowy rejestracji samochodu, na skutek rewizji nadzwyczajnej Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodek Zamiejskowy w Poznaniu z dnia 27 czerwca 1995 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i oddalił skargę

U z a s a d n i e n i e

Zbigniew Ł. złożył w Urzędzie Rejonowym w Z. wniosek o zarejestrowanie na swoje nazwisko samochodu osobowego, Audi 80, załączając umowę kupna-sprzedaży, dowód rejestracyjny pojazdu wydany przez Urząd Rejonowy w T. na nazwisko Eugeniusza D. oraz tablice rejestracyjne. Samochód ten został zarejestrowany na okres jednego miesiąca. Wysłane zostało także zawiadomienie do Urzędu Rejonowego w T. o zarejestrowaniu pojazdu. Naczelnik Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w T. zawiadomił pismem z 25 lipca 1994 r., że druk dowodu rejestracyjnego i tablice rejestracyjne nie były emitowane w tamtejszym Wydziale Komunikacji.

Decyzją z dnia 2 sierpnia 1994 r. Kierownik Urzędu Rejonowego w Z. na podstawie art. 62 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. - Prawo o ruchu drogowym (jednolity tekst: Dz. U. z 1992 r., Nr 11, poz. 41) i § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 14 kwietnia 1993 r. w sprawie rejestracji, ewidencji i oznaczenia pojazdów (Dz. U. Nr 37, poz. 164) odmówił Zbigniewowi Ł. rejestracji samochodu, ponieważ przedstawiony przez niego dowód rejestracyjny okazał się niezgodny ze stanem faktycznym.

Wojewoda P. po rozpoznaniu odwołania Zbigniewa Ł. decyzją z dnia 29 sierpnia 1994 r. utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję.

Od powyższej decyzji Zbigniew Ł. złożył skargę, w której podniósł, że spełnił wszystkie warunki do zarejestrowania pojazdu i zachował należyłą staranność przy zakupie samochodu.

Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejskowy w Poznaniu wyrokiem z

dnia 27 czerwca 1995 r., [...] uchylił zaskarżoną decyzję i poprzedzającą ją decyzję Kierownika Urzędu Rejonowego w Z. z dnia 2 sierpnia 1994 r. oraz zasądził od Wojewody P. na rzecz skarżącego Zbigniewa Ł. kwotę 423 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. W uzasadnieniu wyroku NSA stwierdził, że organy obu instancji wydały decyzje bez należytego wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy z naruszeniem art. 77 § 1 k.p.a. oraz nie uwzględniły § 3 ust. 4 cytowanego rozporządzenia. Zdaniem NSA, gdy właściciel nie przedstawi ostatniego dowodu rejestracyjnego (z czym równoznaczne jest przedstawienie dokumentu sfalszowanego) winien przedstawić dokument pozwalający ustalić prawo własności pojazdu. Skarżący przedstawił organom rejestrującym umowę kupna-sprzedaży z 24 czerwca 1994 r. Umowa ta według § 4 pkt 3 cyt. rozporządzenia stanowi dowód własności, którego organy obu instancji nie oceniły.

W związku z tym, że okazało się, iż sprzedawca jest osobą o nieprawdziwych personaliach - zdaniem NSA - umowa ta podlegała ocenie według art. 169 § 1 k.c., zgodnie z którym, jeżeli osoba nieuprawniona do rozporządzania rzeczą ruchomą zbywa rzecz i wydaje ją nabywcy, nabywca uzyskuje własność z chwilą objęcia rzeczy w posiadanie, chyba że działał w złej wierze. Sąd uznał, że także organy rejestracyjne powinny ocenić, czy można skarżącemu przypisać złą wiarę, o której mowa w art. 169 § 2 k.c. i art. 7 k.c. i czy są podstawy do przyjęcia, że skarżący uzyskał własność spornego pojazdu.

Od powyższego wyroku złożył rewizję nadzwyczajną Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, w której zarzucił zaskarżonemu wyrokowi rażące naruszenie: art. 207 § 5 k.p.a. w związku z art. 59 ust. 3 i 6 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. - Prawo o ruchu drogowym (jednolity tekst: Dz. U. z 1992 r., Nr 11, poz. 41 ze zm.) oraz § 3 ust. 4 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 14 kwietnia 1993 r. w sprawie rejestracji, ewidencji i oznaczenia pojazdów (Dz. U. Nr 37, poz. 164). Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie skargi.

Rozpatrując rewizję nadzwyczajną Sąd Najwyższy wziął pod uwagę co następuje:

Przepis art. 59 ust. 3 w/w ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. - Prawo o ruchu drogowym stanowi, że rejestracji pojazdu dokonuje się na wniosek właściciela, a przepis § 3 ust. 1 cyt. rozporządzenia z dnia 14 kwietnia 1993 r. w sprawie rejestracji, ewidencji i oznaczenia pojazdów, określa dokumenty, jakie wnioskodawca jest obowiązany przedstawić przy wniosku o zarejestrowanie pojazdu. Wśród tych dokumentów wymienia się m.in. oryginał dowodu własności pojazdu, a jeżeli pojazd był już zarejestrowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, także ostatni dowód rejestracyjny. W przypadku, gdy dowód własności pojazdu jest niezgodny z ostatnim dowodem rejestracyjnym (§ 3 ust. 4 cyt. rozporządzenia) w zakresie danych dotyczących właściciela, właściciel obowiązany jest przedstawić dokument pozwalający ustalić prawo własności pojazdu. Z przepisów tych wynika, że w wypadku niespełnienia przewidzianych prawem warunków (w tym nieprzedłożenia wymaganych dokumentów), nie może nastąpić rejestracja pojazdu. Dokumenty te nie mogą budzić uzasadnionych wątpliwości co do ich zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy i powinny być sporządzone przez powołane do tego organy. Nie może być uznane za dopełnienie powyższych warunków przedstawienie, jako dowodu własności pojazdu umowy sprzedaży, sporządzonej przez sprzedawcę posługującego się fikcyjnym nazwiskiem i

dowodem rejestracyjnym niezgodnym ze stanem faktycznym, nawet jeżeli nabywca zawierając umowę sprzedaży działał w dobrej wierze i składając wniosek o rejestrację pojazdu był przekonany o prawidłowości przedkładanych dokumentów. Z uwagi na to, że rejestracja pojazdu odbywa się wyłącznie na podstawie dokumentów, organ administracyjny nie ma podstaw do zarejestrowania pojazdu, jeżeli dokumenty okażą się nieprawdziwe. Sprawy, których przedmiotem jest rozstrzygnięcie o prawie własności pojazdu, jako sprawy cywilne, należą do właściwości sądów powszechnych (art. 189 k.p.c.). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 marca 1995 r., III ARN 5/95 (OSNAPiUS 1995 nr 19 poz. 236) wyjaśnił, że w postępowaniu administracyjnym i sądownoadministracyjnym dotyczącym rejestracji pojazdu samochodowego, organ administracyjny ani sąd administracyjny nie są właściwe do ustalenia na podstawie art. 169 Kodeksu cywilnego prawa własności pojazdu samochodowego nabytego od osoby nieuprawnionej. Przepisy ustawy - prawo o ruchu drogowym nie wprowadziły w tym zakresie żadnego wyjątku w odniesieniu do pojazdów, podlegających rejestracji w postępowaniu administracyjnym. Bezzasadny jest zatem pogląd Naczelnego Sądu Administracyjnego wyrażony w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że w postępowaniu administracyjnym dotyczącym rejestracji samochodu dopuszczalne jest rozstrzyganie o przesłankach nabycia samochodu, określonych w art. 169 § 1 i 2 Kodeksu cywilnego. Tego rodzaju wadliwy pogląd NSA doprowadził do bezpodstawnego uchylenia prawidłowych decyzji administracyjnych odmawiających rejestracji samochodu z jednoczesnym błędnym zobowiązaniem organu administracyjnego (art. 209 k.p.a.) do rozstrzygnięcia zagadnień cywilnoprawnych w postępowaniu administracyjnym z naruszeniem właściwości sądów powszechnych.

W tym świetle okazuje się, że zarzuty rewizji nadzwyczajnej są w pełni uzasadnione. Dlatego rewizja nadzwyczajna podlega uwzględnieniu. W bezspornie ustalonym stanie faktycznym sprawy w postępowaniu administracyjnym, skarga okazała się bezzasadna, gdyż zaskarżone decyzje były zgodne z prawem, a NSA powinien skargę oddalić na podstawie art. 207 § 5 k.p.a. Z tego względu Sąd Najwyższy uwzględniając rewizję nadzwyczajną na podstawie art. 422 § 1 k.p.c. orzekł także o oddaleniu skargi. Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

=====